

## IPOSTAZELE INSTITUȚIEI EXECUTĂRII INDIRECTE ÎN REGLEMENTAREA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

### POSITIONS OF THE INSTITUTION OF INDIRECT EXECUTION IN THE NATIONAL REGULATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

*Gheorghe MACOVEI, ORCID: 0000-0003-0821-3177*  
*Universitatea de Stat din Moldova*

**CZU: 347.275:347.4:351.71(478)**

e-mail: gheorghe.macovei@melegal.md

Din interpretarea sistemică a normelor legale putem deduce existența în Republica Moldova a așa-numitei instituții de „executare indirectă”, datorită căreia se asigură încă un mijloc de apărare/executare a creanțelor creditorilor față de debitori. Ce este natura juridică și domeniul de aplicare a acesteia?

Un prim exemplu de „executare indirectă” este situația în care potențialul beneficiar al instituției are datorii față de buget, fiind somat spre executare de către Serviciul Fiscal de Stat. În același timp, să admitem că beneficiarul are un debitor față de care are o creanță pecuniară scadentă, indiferent de natura raportului civil.

Pornind de la prevederile art. 205 Cod fiscal [1], organul fiscal poate urmări creanțele contribuabilului față de terți. În caz de confirmare a datoriei, organul fiscal are dreptul de a purcede la măsurile de executare silită aplicabile pentru obligațiile fiscale. Soluția în acest caz pentru debitorul bugetar este de a prezenta informația despre debitorul său Serviciului Fiscal de Stat, cu detalii despre datorie, termene, acte încheiate. Conform procedurilor legale, după un interval de 10 zile SFS poate încasa banii direct de la debitorul debitorului bugetar.

În acest caz, pe de o parte, are loc plata datoriei față de buget, pe de altă parte, se stinge creanța față de debitorul rău-platnic, fără a avea grija unor proceduri judiciare complicate pentru încasarea sumelor.

Un alt exemplu ce reiese din normele legale actuale îl întâlnim în cazul urmăririi persoanei de către executorul judecătoresc pentru anumite datorii. Evident că lipsa mijloacelor bănești pentru stingerea datoriei pune în pericol bunurile care pot fi scoase la licitație, vândute la prețuri derizorii. Aici admitem că o companie este datoare cu o sumă care poate acoperi integral suma urmărită de executor, creanță care este scadentă, dar care din varii motive nu este achitată.

În conformitate cu art. 99 Cod de executare [2], în caz de urmărire silită a debitorului, executorul poate urmări și creanțele debitorului față de propriii debitori. În acest caz, soluția pentru beneficiar e simplă. Se remite informația despre datorie executorului judecătoresc, ce se referă la sumă, termene etc. Prin grija executorului judecătoresc, debitorul este somat la plata datoriei, totodată fiind prevenit despre faptul că nu poate

să facă plata direct creditorului său. După expirarea a 15 zile de la somare, debitorul urmează să facă plata către executor.

Și în această situație, pe de o parte, debitorul urmărit de executor își stinge datoria în procedura pornită de executorul judecătoresc și își salvează bunurile, pe de altă parte, își execută datoria față de propriul debitor și întoarce banii de la cel ce întârzie plățile.

În acest caz, aplicabil procedurilor de executare silită, legea prevede și o procedură judiciară simplificată pentru situația în care debitorul debitorului urmărit nu face plata, aceasta se desfășoară în termene restrânse cu prezentarea unui set minim de acte.

Un alt exemplu de „executare indirectă” este întâlnit în procedurile de faliment și insolvabilitate. Evidențiem că o companie în faliment poate încasa mai ușor banii de la debitorii săi datorită procedurilor legale speciale. Începând cu anul 2013, în spațiul național apare termenul „poprire” [3], care semnifică aceeași executare de la debitorul debitorului, dar cu o aplicabilitate specifică doar procedurilor de insolvabilitate. *Difficultate, greutate, impas, impediment, inconvenient, neajuns, nevoie, obstacol* etc. – toate acestea sunt sinonimele cuvântului *poprire*, oferite de *Dicționarul de sinonime*.

Considerând prevederile art. 452, 453 Cod de procedură civilă al României anterior, iar la moment 780, 781 al Codului de procedură civilă în vigoare [4], prin intermediul popririi la cererea creditorului, executorul judecătoresc urmărește silit sume de bani, titluri de valoare sau alte bunuri mobile incorporabile datorate debitorului ori deținute în numele său de o a treia persoană. Astfel poprirea în forma sa clasică implică participarea a trei subiecți distincți. În primul rând, acesta este **creditorul popritor**, este cel ce în baza raportului de creanță principal solicită de la debitor executarea creanței sale în cadrul procedurii de executare silită. Al doilea subiect este **debitorul poprit**, adică cel ce în baza raportului de creanță principal urmează a executa cerințele conform documentului executoriu. Al treilea subiect este **terțul poprit**, adică persoana terță raportului de creanță principal, dar care are calitatea de debitor față de debitorul poprit.

Cu părere de rău, nici etimologia, nici semnificațiile termenului de poprire reglementate în legislațiile cele mai apropiate după sens, nu ne permite să înțelegem pe deplin esența instituției juridice date.

În acest sens, să admitem situația că persoana este datoare unei companii cu o sumă de bani, iar din anumite divergențe privind calitatea serviciilor și/sau produselor, nu a achitat contravaloarea, ajungând la o înțelegere temporară cu directorul companiei. La o etapă ulterioară, compania-creditoare ajunge în proces de insolvabilitate, iar persoana este somată de administratorul insolvabilității de așa-numita „înfințare a popririi”.

Ce s-a întâmplat? Odată cu pornirea procedurii de insolvabilitate, are loc înlăturarea conducerii companiei, iar administrarea acesteia este realizată de administrator autorizat, a cărei funcție este inclusiv păstrarea masei debitoare. În acest sens, el capătă atribuții extinse privind urmărirea datornicilor companiei insolubile. Așa-numita poprire este în esență o procedură de încasare a sumelor de la cei datori companiei insolubile, inclusiv cu ajutorul instanței de insolvabilitate.

Astfel, dacă persoana are datorii scadente față de o companie insolubilă, poate fi somată despre înființarea popririi. Neplata datoriei în termen de 5 zile de la somare duce la pornirea unui proces de judecată simplificat în instanța de insolabilitate care va confirma datoria și va permite încasarea forțată a sumelor. Procesul se va desfășura în termene restrânse, cu formalități minime, iar persoana își va păstra o singură cale de atac, procedura fiind în final îndreptată spre o încasare rapidă și simplă a banilor.

În ceea ce ne privește, considerăm că, sub așa-numita poprire, reglementată de legea insolabilității, se are în vedere de fapt înaintarea de către administratorul insolabilității a unei pretenții material-juridice față de o persoană, pretenție care nu este bazată pe un document executoriu, pretenție care rezultă dintr-un raport material existent între debitorul insolubil și persoana respectivă și, în sfârșit, pretenția care urmează a fi supusă unei examinări judiciare în cazul în care terța persoană își manifestă dezacordul cu aceasta.

**În concluzie**, reținem că modalitățile de executare indirectă există în toate legislațiile sub diferite denumiri și drept scop de a oferi creditorilor încă un mod de a-și recupera creanțele, urmărind persoanele care sunt datoare debitorilor proprii. Iar din toate procedurile valabile conform legislației în Republica Moldova urmează să recunoaștem că construcția juridică, reglementată de legea insolabilității în vigoare, ce poartă denumirea de poprire, este un mijloc original, oferit administratorului insolabilității, pentru a exercita drepturile debitorului insolubil în privința propriilor debitori. Pe de altă parte, reglementarea în vigoare a plecat departe de construcția clasică a popririi, ca mijloc de urmărire silită indirectă.

### **Referințe:**

1. Codul fiscal al Republicii Moldova, nr. 1163 din 24.04.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 62 din 18.09.1997.
2. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24.12.2004. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 34-35 din 03.03.2005.
3. Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 193-197 din 14.09.2012.
4. Codul de procedură civilă al României. Legea 134/2010 privind Codul de procedură civilă.